

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Ref. 5 s. w

Princip
loc. frig.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA BREMER-FÖRBUNDET
✠ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ✠

20/31

145/1931

Fredrika-Bremer- Förbundets Byrå

KLARABERGSGATAN 48

STOCKHOLM C.

Lämnar råd
vid yrkesval
åt kvinnlig
ungdom.

HERTHA

ÅRGÅNG XVIII

JANUARI 1931

HÄFTE 1

Moderskapsunderstöd genom sjukkassorna?

En högaktuell fråga.

Frågan om beredande av utvidgad moderskapshjälp befinner sig ånyo under omgestaltning. Sedan en månad föreligger en P. M. "angående formerna för en eventuell anknytning av förbättrad moderskapshjälp till en reformerad sjukförsäkring". Promemorian är utarbetad av inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga, av vilka moderskapsunderstödssakkunnigas ordförande fröken Kerstin Hesselgren varit en.

Av dessa tecken att döma ser det ut som om moderskapshjälpen, närmare bestämt frågan om det kontanta understödet, skulle bringas inför årets riksdag i anslutning till förslaget om sjukförsäkringslag. Orsakerna till en sådan sammankoppling, om den kommer till stånd, torde i huvudsak vara två.

Socialstyrelsen och en del andra myndigheter hade i sina yttranden över moderskapsunderstödssakkunnigas betänkande framhållit, att om kontant moderskapshjälp skulle utgå, detta borde ske genom sjukkassorna, vilka redan vore berättigade till understöd av statsmedel, för att till barnaföderskor, som vore sjukkassemed-

lemmar, meddela kontant hjälp. Dessa uttalanden från myndigheter utgöra den ena orsaken. Den andra torde vara att söka i det ekonomiska läge, som uppstått genom den inom näringslivet inträdda depressionen. I stället för att komma med två förslag, sjukförsäkringslagen och lag om moderskapsunderstöd, båda medförande nya kostnader, om ock det blygsammare antalet millioner skulle ha krävts för den sistnämnda lagens tillämpning, står regeringen tydligen i begrepp att gå en annan väg och sammanföra de båda förslagen till ett. Härigenom skulle moderskapshjälpen bli i viss mån billigare, en omständighet för vilken riksdagen icke lär vara okänslig.

Från initierat håll har resonemangsvis påpekats, att frågan om moderskapsunderstöd borde lösas nu i samband med tillkomsten av den länge förberedda sjukförsäkringslagen, då den i annat fall riskerade att ännu en gång råka i dödvatten. Är denna uppfattning riktig, skulle alltså ytterligare fog finnas för den ifrågasatta anknytningen, även om moderskapshjälpen på denna väg, tyvärr ej kan undgå att få en i förhållande till det ursprungliga förslaget min-

Klok sparsamhet och god hushållning är vägen till en tryggad framtid.

POSTSPARBANKEN

MED NÄRA 4,000 POSTANSTALTER TILL AVDELN.-KONTOR ÄR — BANKEN SOM ALLA NÅ

skad omfattning. Mindre effektivitet blir som oftast i liknande situationer det pris, som skulle behöva betalas för reducerade krav på statskassan.

Vad innehåller då den P. M. som nu utarbetats inom socialdepartementet? Svaret på denna fråga kan i koncentrerad form ges sålunda. Moderskapsunderstödet anknytnings till sjukförsäkringen föreslås att ske på två linjer, dels en försäkringslinje och dels en understödslinje.

Försäkringslinjen gäller för de kvinnor, som äro medlemmar av sjukkassa, antingen de äro försäkrade för erhållande av sjukpenning eller försäkrade allenast för beredande av fri läkarvård. För de fullt sjukförsäkrade skall vid barnsbörd moderskapspenning utgå med samma belopp som sjukpenning. För de endast sjukvårdsförsäkrade utgår moderskapspenning med 2 kr. per dag, vilket belopp alltså enligt förslaget skall bli moderskapspenningens minimum. Detta innebär mer än fördubbling av det minimibelopp — 90 öre — som sjukkassa nu meddelar i moderskaps-hjälpen, men skulle ändå tack vare införande av centralsjukkassesystemet icke behöva föranleda ökade premier för de försäkrade. Däremot skulle statens bidrag höjas till en krona per dag.

Understödstiden utsträcker att omfatta minst 30 dagar, förutsatt att den försäkrade därunder avhåller sig från förvärvsarbete. För industriarbeterskor, som enligt arbetarskydds-

lagen äro förbjudna att återupptaga sitt yrkesarbete inom 6 veckor efter barnsbörd, skall gälla en understödstitid av minst 42 dagar. Den längsta tid, för vilken moderskapspenning kan utgå, föreslås lika för alla till 56 dagar.

För att komma i åtnjutande av här beskrivet moderskapsunderstöd fordras som oundgängligt villkor att under minst 270 dagar före barnsbörd ha varit medlem av sjukkassa. En kvinna, som väntar att bli moder, kan alltså icke genom inträde i sjukkassa under havandeskapstiden tillförsäkra sig hjälp enligt försäkringslinjen. För de barnaföderskor åter, som fylla villkoret beträffande nio månaders medlemskap, är det nog så väl sörjt enligt förslaget. Understödet minimisumma kan uppgå till 60 kr., resp. 84 kr. för industriarbeterska.

Vidare är att märka att då vård erhålles å förlossningsanstalt avdrag härför får ske endast å moderskapspenning för de dagar sådan vård åtnjuts. För övriga dagar utgår moderskaps-hjälpen oåvkortad i kontanter. Dessutom ifrågasättes, att även barnmorskevård skall göras till obligatorisk förpliktelse för sjukkassa, i vilket fall särskilt statsbidrag kommer att utgå.

Promemorians sakkunniga författare beräkna, att årligen 11,000 å 12,000 barnaföderskor skulle erhålla moderskaps-hjälpen enligt försäkringslinjen. Även om denna beräkning avser allenast den närmaste tiden, är det dock klart att endast försäkring

G Y S I N G E Herrgårdspensionat

HÄRLIGT LÄGE VID DALÄLVEN — FÖRSTKLASSIGT — BEGÄR PROSPEKT.
Elektriska, Ljus- och Varma Bad, Massage m. m.

Post- och telegramadress: *Herrgården, Gysinge*. Telefon: 2 och 27.

skulle ge till resultat en alltför snäv verksamhetskrets. Med hänsyn härtill har förslaget också utbyggt med en understödslinje.

De ifrågasatta bestämmelserna för denna linje äro i huvudsak följande. Havande kvinna, som varken är sjukpenningförsäkrad eller sjukvårdsförsäkrad och som minst 60 dagar före sin väntade nedkomst anmäler sig till sjukkassa och samtidigt erlägger en anmälningsavgift av 2 kronor, blir berättigad till viss moderskapshjälp. Hon erhåller en moderskapspenning av en krona per dag under 30 dagar, förutsatt att hon avhåller sig från förvärvsarbete. För industriarbeterska, som lyder under arbetarskyddslagets bestämmelser, kan understödstiden utsträckas till förslagsvis 56 dagar. I båda fallen gäller, att understödet i första hand skall utgå till barnmorskevård eller vård å förlossningsanstalt och barnaföderskan kontant erhålla endast det överskjutande beloppet.

Moderskapshjälp enligt denna linje är avsedd att helt utgå av statsmedel, och då det här rör sig om rent understöd åligger det den blivande moder, som anmäler sig därtill, att styrka sitt behov av hjälp. Hennes eller makarnas gemensamma beskattningsbara inkomst skall understiga 500 kr.

Ansökan om understöd skall göras hos sjukkassan i orten. Kassans vanliga bestämmelser och hälsotillstånd och minimiålder gälla icke i

detta fall. Önskar barnaföderskan inträda som medlem av sjukkassan, kan fråga härom upptagas före barnsörden och bedömes efter vanliga grunder. Den inbetalade anmälningsavgiften avräknas eventuellt å kassans inträdesavgift.

Det skall åligga sjukkassan att lämna den blivande moder, som anmäler sig till erhållande av understöd, råd och anvisningar var hon kan komma i åtnjutande av lämplig vård och uppmana henne att använda sig härav.

Sådan, som av här refererade förslagsbestämmelser framgår, ter sig alltså den ifrågasatta understödslinjen. Den kontanta moderskapshjälp denna linje avser att giva uppgår till 30 kr. och stannar som synes ett gott stycke under de 50 kr. moderskapsunderstödssakkunniga hade föreslagit. Å andra sidan ligger det en påverkan till frivillig sjuk- och moderskapsförsäkring för framtiden i systemet att bringa den blivande modern i kontakt med sjukkassan och betydelsen härav bör ej underskattas.

Givetvis är det en högst vansklighetsuppgift att söka beräkna antalet barnaföderskor, som under de närmaste åren skulle komma att begagna sig av en understödslinje. I promemorian uppskattas emellertid deras antal till omkring 25,000. Läggas härtill de försäkrades antal, komma vi genom moderskapshjälpens anknnytning till sjukförsäkringen fram till en beräknad totalsumma av 36,000 å 37,000

RAMLÖSA-VATTEN

Naturligt alkaliskt. Förnämlig Bords- och Hälsodryck.

Hovleverantörer till: H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen
av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

barnaföderskor, som, per år räknat, i större eller mindre omfattning skulle komma i åtnjutande av moderskapshjälp. De uppgå alltså till föga mer än hälften av de sjuttiotusen, som det ursprungliga sakkunnigebetänkandet avsåg. I jämförelse med det tiotusental nyblivna mödrar, till vilka moderskapshjälp genom sjuk-kassorna nu faktiskt utgår, representerar deras tal dock en kraftig ökning.

Återstår nu endast att nämna något om kostnadsberäkningen. Förslaget till anknytning till sjukförsäkringen slutar på en totalkostnad för staten av lägst 1,200,000 kr. och högst 1,480,000 kr. I dessa summor ingår ett belopp av 86,250 kr., utgörande statens bidrag för fri barnmorskevärd. Till jämförelse med siffrorna i det tidigare sakkunnigebetänkandet erinras om att detta förslag för det kontanta moderskapsunderstödet jämte ersättningen åt industriarbeterskor för mistad arbetsförtjänst drog en kostnad av omkring tre millioner kronor i statsmedel.

Här i kort resumé återgivna promemoria är för närvarande remitterad till vissa myndigheter och sjuk-kassor. Ännu torde regeringen därför icke ha definitivt tagit ställning till förslagets olika delar, men av allt att döma förefaller det som om proposition angående utvidgad moderskapshjälp i anknytning till sjukförsäkringen vore att vänta.

Hur skola nu de kvinnoorganisationer, däribland Fredrika-Bremer-Förbundet, som alla med iver stött moderskapsunderstöds-sakkunnigas förslag, ställa sig till en regeringsproposition, vars från nämnda förslag delvis avvikande innehåll redan låter sig anas? Att söka svaret på en sådan fråga är givetvis för-tidigt, det kan räcka med att ställa frågan.

Ett försök till allmänt omdöme om föreliggande promemoria torde där-
emot kunna tillåtas. Som den egentliga olägenheten i detta förslag synes då framstå, att de ekonomiskt sämst lottade barnaföderskorna, vilka bäst skulle behöva den kontanta moderskapshjälpen, bli svårast att nå efter de uppdragna linjerna. På samma gång bör det dock erkännas att förslaget redan sådant det föreligger har nog så mycket att ge och därjämte, vilket ej är det minst väsentliga, erbjuder stora utvecklingsmöjligheter. Vidare kan det icke nekas att anknytningen till sjukförsäkringen är sakligt väl motiverad, då den koncentrerar understödsverksamheten för moderskapshjälp till ett enda organ, sjuk-kassorna.

Vi ha hittills uteslutande uppehål-lit oss vid frågan om det kontanta understödet, eftersom detta för närvarande är mest under diskussion. Emellertid bör i detta sammanhang nämnas att moderskapsunderstöds-sakkunnigas förslag om vård av den

Till 5-o'clock tea
rekommenderas
SÖRMANS TEA
Sedan mer än 50 år tillbaka känt och
värderat av thekännare.

Sörmans
REGERINGSGATAN 4

blivande modern före förlossningen och vård av såväl moder som barn efter barnsängstiden, den s. k. för- och eftervården, även blivit föremål för åtgöranden. Medicinalstyrelsen har nämligen erhållit bemyndigande att efter något omarbetade linjer anställa försök med sådan vård under ett års tid inom angivna distrikt i södra och mellersta Sverige samt i Norrland.

Slutligen är förslag om kontroll över enskilda förlossningshem att vänta till årets riksdag.

Tydligt är det allt annat än för-gäves som arbete nedlagts på att stödja moderskapsunderstödssakkun-nigas betydelsefulla förslag. Låt va-ra att detta kanske delvis blir omge-staltat, väsentligt gagn för moder-skapshjälpens utveckling bör ändå komma därav.

Skrivelse till Kommers-kollegium.

I anledning av framställning från svenske generalkonsuln Petri i Ant-verpen har Fredrika-Bremer-Förbun-dets styrelse i skrivelse till Kommers-kollegium uttryckt sympati för hr Petris förslag om viss inskränkning i sjömans rätt att under uppehåll i utländsk hamn utfå hela sin innestå-ende hyra. I skrivelsen göres dock intet yrkande rörande lagstiftning i ämnet.

Japanisk kvinnohistoria.

En skrivelse från körsbärsblom-mens, tehusens, geishornas land! Men ingen tuschpensel har dragit upp mystiska skrivtecken baklänges över papperet, och sanningen att säga är inte det heller av exotisk eller extra kvalitet. Enklaste sorts skrivma-skinspapper, och skrivmaskinsrader-na ordnar sig på fullt korrekt euro-peiskt sätt från vänster till höger ner över sidan. Engelskan, som förmed-lar innehållet, är även den korrekt.

Det är också endast en helt faktisk rapport om något som sig i landet tilldrager; därtill om något så väster-ländskt bekant som kvinnors kamp för erkänt medborgarskap.

Men för den inre synen reser sig Fusijamas silhuett bakom den lilla maskinskriverskan, som i sin kimono, så säkert och skickligt, knackar ned meddelandet till det fjärran Sverige.

Ty man vill att vi skall veta om att de där borta står mitt uppe i stri-den för allmänna rättigheter.

I själva verket, hur nära ligger inte vår egen kamp för det fulla med-borgarskapet och hur i det stora hela lika ligger inte saken till för japan-skorna! Sannerligen vi är inte så imponerande långt i förväg.

Strängt taget började den japanska kvinnorörelsen inte förr än efter världskriget, berättar vår korrespon-dent i den fjärran östern. Euro-peiskornas aktivitet under kriget och den kvinnliga rösträttens segertåg

1931...

De förverkligade
föresatsernas år!

Vår nyårshälsning
till elever o. vänner.

HERMODS

efter kriget stimulerade de japanska kvinnorna till verksamhet för detta senare måls nående. De två kända författarinnorna Raicho Hiratsuka och Fusaye Ichikawa tog initiativet till bildandet av *De nya kvinnornas förening*. En del olika punkter stod på föreningens program, men huvudsakligen skulle arbetet läggas på agitation för rätten att bilda och tillhöra politiska grupper och för erhållande av kommunal och politisk rösträtt.

År 1921 var allmän rösträtt för män den brännande frågan i Japan, och massmöten, där saken propagerades, ägde rum överallt. Raicho Hiratsuka och Fusaye Ichikawa var närvarande vid ett av dessa möten — och arresterades på platsen för brott mot polisförordningen, kvinnor fick inte deltaga i politiska sammankomster. Ehuru det ålagda straffet var obetydligt kom denna händelse att ge en stark stimulus åt rörelsen för kvinnornas föreningsrätt, vilken också tillerkändes dem året därpå, 1922. Efter denna första seger upplöstes *De nya kvinnornas förening*.

Den stora jordbävningen och eldsolyckorna 1923 ledde till bildande av flera kvinnoföreningar, och den kvinnliga rösträttsrörelsen har sedan dess gått livligt framåt. *Fusen-Kakuto-Domei* (Japanska kvinnornas rösträttsförening) bildades i december 1923, med rösträtt för kvinnor som ensam programpunkt, och den har alltsedan dess varit aktivt verksam. I juli 1930 var medlemsantalet 1,294; av dessa var 188 stödjande

medlemmar. En centralkommitté står i spetsen för organisationen, som även upptar sex stående kommittéer på vilka arbetet är uppdelat. Föreningens ordförande är Fusaye Ichikawa och verkställande sekreterarens namn Shigeri Kaneko. En månads-tidskrift, *Fusen* (Kvinnorösträtt), ges ut och även en officiell rapport varje månad. Föreningens huvudkvarter är Tokyo, men lokalföreningar finns i ännu fem städer; flera nya distrikt anses inom kort komma att sluta sig till rörelsen.

När i februari 1928 de första valen efter införandet av allmän rösträtt för männen ägde rum tog kvinnorna en mycket livlig del i valrörelsen, Shigeri Kaneko reste över hela Japan — och höll 69 tal på 18 dagar! Man ville exemplifiera kvinnornas kapacitet samt sätta i relief förhållandet att varje man, om även illiterat, hade rätt att rösta men inte den mest kompetenta och bildade kvinna.

Riksdagen sammanträdde omedelbart efter avslutade val, och kvinnorna hade för sin sak vunnit 148 medlemmar. Tre motioner framlades, begärande kommunal rösträtt, politisk rösträtt och politisk föreningsrätt för kvinnorna. Bristande tid för behandling av frågorna samt inrikesministerns motstånd gjorde att motionerna ej ens kom upp till diskussion, men efter fortsatt ihärdig agitation från kvinnornas sida — och till obehag för inrikesministern — kom en ny motion om kommunal rösträtt för kvinnor upp med 280 instämmanden av riksdagsledamöter:

Kunna
botas

REUMATISK

Värk och Ischias

Ring Enske 454 eller skriv till Fru Alma Andersson, Enske. Sök i tid!

Egen
er-
farehet

majoritet i representanternas kammar och utsikt till att gå igenom även i överhuset. Regeringens motstånd avlivade den emellertid redan i kommittébehandlingen.

Vid de första kommunalvalen efter den nya valordningen, 1929 i Tokyo, tog kvinnorna likaledes en ivrig del, men vid de politiska valen 1930 ändrade de sin taktik; talade icke för någon av de uppställda kandidaterna, men satte in tid och energi på ett politiskt upplysningsarbete bland kvinnorna själva. I april hölls en alljapansk kvinnorösträttskonferens i en av Tokyos största lokaler, varvid begärdes att den då sittande riksdagen måtte utan dröjsmål antaga motionen om den kommunala rösträtten för kvinnor. Man hade räknat med att ungefär 300 medlemmar av rösträttsföreningen skulle delta i konferensen; 483 var närvarande. I maj behandlades motionen i riksdagen; av de 18 medlemmar av den kommitté, som den hade att passera, var endast en emot den, och den 10 maj gick den igenom i representanternas kammar. En historisk dag för Japans kvinnor! Överhuset avslög emellertid. Men de japanska kvinnorna har inte förlorat modet, vår brevskriverska säger att de med ljusa förhoppningar motser nästa riksdag, då de väntar sig att motionen går igenom med överväldigande majoritet i båda kammarna.

Här slutar meddelandet från den fjärran Österns kvinnor. Deras representanter vid den Internationella

kvinnorösträttsalliansens kongresser efter kriget har vi haft tillfälle att göra bekantskap med. De små blomlika varelserna i de exotiska dräkterna har synbarligen väl vetat att tillgodogöra sig de praktiska erfarenheter som vid dessa kongresser läggs fram, och energi och uthållighet i striden är de tydligen i stånd att själva prestera.

—n.

Nya förbundsmedlemmar

B o r å s: fröken Sigrid Arby, fröken Margaretha Bark, fru Julia Bergman, fröken Signe Bexell, fru Kerstin Engblom, fru Ragnhild Garby, fröken Elisabeth Ugglå.

K a r l s k r o n a: fru Birgit Bernhardt, fru Elisabeth Dyrssen, fru Florence Falkman, fru Ketty Grefberg, fröken Elma Hulenberg, fru Elisabeth Linder.

L u n d: fröken Anna Björkman, fru Andriette Eneroth, fru Anna Göransson, fru Lilly Salvesson.

N o r r k ö p i n g: fru Märta Andersson, fru Vera Cederblad, fru Anna Fröding, fru Gretel Gehlin, fru Tua Gärdstam, fru Gerda Hallgren, fru Margret Hammerfelt, fru Greta Hellgren, Kneippbaden, fröken Rut Hennel, fröken Signe Johnsson, fru Elsa Karlefors, fru Alma Klingbom, fru Birgit Kullberg, fru Gunnel Lilliestierna, fru Elise Ljungberg, fru Marianne Lutteman, fru Irma Olsson, fröken Edith Petersson, fru Agnes Philipson, fru Signe von Porath, fru Maja Sjö, Kneippbaden, fru Agnes Strähle, fru Elsa Svartengren, fru Elsa Thysell, fru Elisabeth Winquist, Kneippbaden, fru George L. Wulff.

S t o c k h o l m: advokat Sigrid Beckman.

V ä x j ö: fru Anna Hyltén-Cavallius.

Y s t a d: fröken Ester Båth.

STANDARD, Kem. Tvätt, Renov., Konststoppn. o. Prässateljé
Tel. S. 17788. **BLEKINGEGATAN 36, STOCKHOLM.** Tel. S. 17788.

Kvalitetsutförande! Snabba leveranstider! Billiga priser! Ring för hämtning o. hemsändning.
Förstklassig, efter modernaste principer arbetande präsnings- och renoveringsateljé är öppnad Blekingeg. 36, i fören. med mottagn. av kem. tvätt, färgning etc. för Kronans Kem. Tvätt- & Skönfärgeri.

De kvinnliga lärarnas löner.

Ett uttalande i denna fråga, av intresse för Herthas läsare, har nyligen gjorts av allmänna civilförvaltningens lönenämnd som avgivit yttrande över 1928 års lönekommittés förslag till lönereglering för befattningshavare vid undervisningsväsendet och däri med avseende på de kvinnliga lärarnas avlöning framhållet följande synpunkter.

Nämnden säger sig inte ha anledning att diskutera innebörden av 1925 års riksdagsbeslut med avseende på likalönsprincipens tillämpning inom statens lönesystem men påpekar att, oberoende av om kommittén haft stöd av detsamma för sitt framlagda förslag angående de manliga och de kvinnliga lärarnas ömsesidiga löneställning, yrkandet om likalönsprincipens tillämpning inom statens lönesystem torde vara ett krav som ej i längden kan tillbakavisas. Ett ordnande av skolväsendets löneförhållanden enligt kommitténs förslag, med olika löneställning för män och kvinnor i samma befattning, måste därför enligt nämndens mening bli i mer eller mindre grad ett provisorium, som förr eller senare kommer att ersättas med ett lönesystem som drar ut konsekvenserna av 1923 års behörighetslag med avseende på de statliga tjänsternas rekrytering.

En fråga som nämnden finner stå i samband med detta spörsmål och vilken nämnden redan berört i sitt

redan förlidet år avgivna utlåtande över 1928 års lönekommittés förslag är den s. k. behovsprincipens tillämplighet inom statens lönesystem. Reservationsvis har inom kommittén ett yrkande framkommit angående särskilt tillgodoseende i löneförmåner av befattningshavare, som äro familjeförsörjare. Enligt det i reservationen framställda förslaget skulle befattningshavare tillhörande någon av de 22 lägsta lönegraderna, om han vore familjeförsörjare, åtnjuta lön enligt den lönegrad, som vore närmast högre än den vartill hans tjänst i tjänsteförteckningen blivit hänförd. Nämnden gör inget bestämt uttalande om förslagets direkta lämplighet, men finner det inte minst ur allmän samhällelig synpunkt av den betydelse att det förtjänar beaktas och närmare övervägas vid kommittébetänkandets fortsatta behandling.

Ett införande i statens lönesystem av likalönsprincipen i detta större sammanhang lär icke kunna ske, framhåller emellertid nämnden, utan föregående närmare utredning rörande den lönenivå, som bör stadgas för å ena sidan icke-familjeförsörjare och för å andra sidan familjeförsörjare, och detta inte allenast i vad angår undervisningsväsendets befattningshavare utan även beträffande den civila statsförvaltningens tjänstemän överhuvud taget. Nämnden finner den närvarande tidpunkten

ULRICEHAMNS SANATORIUM **ULRICEHAMN**
Telefon 59 (växel)

Pensionspris fr. kr. 10:—. Inga inskrivnings-, kurplats- eller läkareavgifter utöver pensionspriset. Intendent och överläkare D:r J. A. ANDERSSON.

lämplig för sådan åtgärd, då en allmän revision av löneförhållanden är avsedd att nu genomföras.

Nämnden framhåller till sist att det yttrande, som den haft att avgiva, närmast avser frågan huruvida — om nu en blivande löne reglering för undervisningsväsendets befattningshavare befinnes böra genomföras i huvudsaklig överensstämmelse med de föreliggande förslagen — de av kommittén för de olika lärargrupperna ifrågasatta lönegradsplaceringarna kunna anses lämpliga och skäligen med hänsyn till de löneförmåner som tillkomma statens befattningshavare i

allmänhet inom den nyreglerade civila statsförvaltningen. I enlighet med sin allmänna uppfattning om den ställning, som bör tillkomma de kvinnliga befattningshavarna inom lönesystemet, har nämnden, betonas det, härvid icke särskilt upptagit till granskning kommitténs förslag i fråga om de kvinnliga lärarnas inplacering å lönegraden i annan mån än där särskild anledning förelegat därtill, utan har nämnden i allmänhet utgått från att samma lön skall utgå till innehavare av samma befattning, oavsett om den innehas av man eller kvinna.

Vanförestalterna och deras kuratorsverksamhet.

I våra vanförestalters yrkesskolor utbildas årligen ett stort antal unga män och kvinnor i lämpliga yrken, vilka trots vederbörandes mer eller mindre betydande vanförhet kunna giva dem självförsörjning. Hitills har man i stort sett begränsat sig till hantverksutbildning, men hantverkets pågående industrialisering nödvändiggör att utbildningsmöjligheterna ökas även till mer industriellt betonade fack. Ett klokt yrkesval är för den vanföre väl så viktigt som för andra unga människor — och här spelar vanförevårdens samlade erfarenhet en stor roll.

Efter fullbordad utbildning å an-

staltens yrkesskola, som av gammalt drives efter principen att söka med yppersta yrkesskicklighet och arbets-kvalitet motväga den eventuella bristen i kvantitativ produktionsförmåga, som vid högre grad av vanförhet ofta är ofrånkomlig, kommer den för varje slututbildad lärling — vanför eller icke — kritiska tid, då vunnen yrkesskicklighet skall nyttiggöras vid självförsörjning.

För de elever, som utgå från vanförestaltarnas yrkesskolor, äro arbetsanskaffning och platsförmedling synnerligen viktiga problem att lösa. Eleven må ha förvärvat aldrig så stor yrkesskicklighet — han möter

SY EDRA KLÄDER SJÄLV!

Sy dem efter ULLSTEINS och VOUGE's mönster, som finnas i ett mycket stort urval vackra och moderna modeller. ULLSTEINS och VOUGE's nyutkomna modejournaler finnas hos MEETHS, som är ensamförsäljare för Sverige av de världsberömda tillklippningsmönstren.

MEETHS

dock icke sällan vid starten svårigheter, som han behöver hjälp till att klara sig igenom.

För att kunna bedöma den verkliga effekten av den sjukvårdande verksamhet, som bedrivs vid vanförestalts sjukavdelning och den undervisning, som lämnas vid dess yrkesskolor, arbetar numera en kurator i varje anstalts tjänst. För närvarande finnas tre vanförestalter, nämligen i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, en fjärde öppnas under nästa år i Härnösand. Kurators uppgift är bland annat att genom resor inom distriktet bedriva en effektiv och systematisk undersökning av de utskrivna patienternas och elevernas förhållanden — vad de senare beträffar för att anstalten skall bli i stånd ge ett svar på frågan, vad som åstadkommit i förbättrad försörjningsmöjlighet genom yrkesutbildningen.

Vid en 1928 gjord undersökning kunde konstateras att drygt 40 % av skolornas elever nå full försörjning. Räknar man med alla dem, som få sin utbildning utanför anstalterna, blir antalet fullt självförsörjande nära 70 % beroende på att utbildningen utanför anstalten oftast kommer att avse de mindre vanföra. Försörjningen nås i de flesta fall enbart på utbildningsyrket, men även i många fall på detta yrke kombinerat med annan syssla.

Kuratorn har att vara arbetsförmedlare för de utskrivna eleverna och att ge råd och anvisningar, då de skola starta inom sina respektive yr-

ken, att genom korrespondens med hemortsmyndigheterna söka intressera dessa för de hemvändande elevernas försörjningsmöjligheter och att de närmaste åren efter utskrivningen vara en mellanhand mellan eleverna och anstalten, så att eleverna ha rätt att vända sig till kurator i brydsamma fall.

I den moderna vanförestården är man för övrigt icke bunden av enbart den utbildning, som kan lämnas å anstaltens yrkesskolor — man har även möjlighet att söka ordna utbildningsfrågan hos välkänd mästare i lämpligt yrke eller genom utbildning inom vilken arbetsgren det vara må, som rimligtvis kan ifrågasättas och bevisligen leda till självförsörjning. De inom anstalterna anordnade verkstäderna i mer än 10-talet yrken täcka ju icke alltid behovet. Utbildning ordnas då hos mästare i annat yrke i samma stad som anstalten är belägen, men eleven bor dock på anstaltens elevhem. Denna utbildning blir vad kostnaderna beträffar likvärdig med utbildning å anstaltens verkstäder. Visar det sig att sökande kan beredas utbildning i hemorten, eventuellt å annan plats där mästare finnes beredd att mottaga elev i utbildning, ordnas densamma genom vederbörande pensionsnämndsordförandes medverkan oftast i samråd med ortens hantverksorganisation, Kungl. Pensionsstyrelsen och hemortsmyndigheterna. Det tillkommer även kuratorerna att söka komma i kontakt med mästare villiga att mottaga elever och inför vederbörande myndig-

**Vid epidemier och
"ont i halsen"
gurgla alltid med**

Utspädd
Salubrin

**Det
brukar
hjälpa.**

heter sedermera föreslå lämplig elev bland sökande för yrkesutbildning hos sådan mästare. Kostnaderna bestridas i så fall av Kungl. Pensionsstyrelsen och hemortsmyndigheten.

Då eleven lämnar yrkesskolan eller avslutat sin på annat sätt erhållna utbildning kan han räkna på bidrag till verktyg och maskiner för drivande av sitt yrke. Detta bidrag lämnas i de flesta fall från hemortsmyndigheten, Kungl. Pensionsstyrelsen och Svenska Vanförestalternas Centralkommitté.

Frågan om den partiella arbetskraftens utnyttjande i samhället sedan densamma blivit påkostad betydande belopp för att nå arbetsförmåga och produktionsduglighet, tränger sig i våra dagar allt kraftigare fram med krav på en rationell lösning. I små länder kan man kanske icke komma till samma optimistiska uppfattning som Henry Ford, som menar att ingen än så defekt finnes, som icke inom industrien skulle kunna beredas fullbetalt arbete. Men med öppen blick för betydelsen av den partiella arbetskraftens utnyttjande och mera förstående för ifrågavarande individer och deras problem skulle säkert åtskilligt mera kunna göras även under våra mindre förhållanden.

En viss opinionssvängning törs man kanske säga, att man börjat spåra i den mån kännedomen om an-

stalternas yrkesskolor, deras moderna drift och resultatet av den undervisning, som där lämnas, blir alltmer spridd. Trots påtagliga svårigheter för arbetsplacering utläras dock årligen från vanförestalternas yrkesskolor ett icke ringa antal elever, som tillika med dem, som få sin utbildning ute hos mästare, så småningom som egna företagare eller som anställda fylla platser i vårt samhälle och praktiskt visa vad de duga till. Det är säkerligen nationalekonomiskt av stor betydelse att i den stora hushållningen även den partiella arbetskraften tillvaratages och beredes tillfälle att medverka i produktionen.

I syfte att arbeta för detta mål har kurator även till uppgift att i den mån det låter sig göra vara i kontakt med existerande arbetsförmedlingar inom såväl hantverk som industri och fackföreningar för att på så sätt bereda arbetstillfällen i den fria marknaden för såväl yrkesskolornas elever som andra arbetsdugliga vanföra.

Såväl den stora allmänheten som vederbörande myndigheter och arbetsgivare kunna genom att vända sig till Vanförestalternas Kuratorkontor erhålla alla önskade upplysningar om tillgänglig arbetskraft. Arbetsförmedlingen är avgiftsfri för såväl arbetsgivare som vanförestalternas elever och patienter.

V. RAYMOND.

Oscarias

Marta - Skor

äro lämpligaste skor för sjuksköterskor och andra som äro i behov av en mjuk och behaglig fotbeklädnad. Säljas i egna affärer landet runt.

Prova och köp

Oscaria

— den rätta skon —

Bland samhällets olycksbarn.

Det fanns en tid — den synes nu rätt avlägsen — då de arma varelser, som under benämningen "fallna kvinnor" framleva den eländigaste tillvaro, för de lyckligare lottade bland deras kön voro nästan fullkomligt okända: blygsamhet och god ton förbjödo all närmare vetskap om deras existens.

Men en annan tid kom och medförde en genomgripande förändring i det allmänna tänkesättet. Starkare etiska krav, ett behov att gå på djupet med samhällsfrågorna gjorde sig alltmera gällande. Den falska blygsamhetens slöja rycktes undan, och man lärde sig att i lastens och lidelsernas offer igenkänna evighetsvarelser, lika mycket värda, av samma gudomliga ursprung och danade för samma höga ändamål som deras bättre lottade medmänniskor.

I och med den vunna insikten om denna djupa inre likställighet under den yttre olikheten framställde sig med hjärtgripande allvar den frågan: vad ha vi som bo på livets solsida, som åtnjuta skyddet av ett hem och en samhällsställning, vad ha vi gjort för att upprätta våra vilseförda systrar; ha vi männe med ovilja eller likgiltighet vänt oss bort från dessa arma, som korsat vår levnadsväg? Ha vi med fariseisk avsky tänkt att de nog ha sig själva, sin lättja, sin njutningslystnad, sin motvilja för ett

ordnat arbete att tacka för det öde, som drabbat dem?

Men om vi tänkt en sådan tanke, som visserligen i många avseenden kan synas ha fog för sig, männe vi icke då röja en betänklig okunnighet om de lurande, eggande frestelser, som ofta möta den ensamstående unga kvinnan, hon som kanske är i saknad av det skydd, som andras aktning innebär? Ha vi icke då förgätit den omständigheten, att många av dessa unga komma från dåliga hem, där föräldrarna, förslöade av arbete och fattigdom — i ett och annat fall rent av ockrande på döttrarnas synd — äro fullkomligt oförmögna att giva dem någon ledning och uppfostran? Man borde emellertid förstå, hur lätt en sådan ungdom, lämnad åt sig själv, kan drivas att rekrytera den dystra skaran av fallna kvinnor. Icke bör man väl hysa mindre medlidande med den olyckliga därför, att orsaken till hennes fall icke blott legat i yttre förhållanden utan i dåliga anlag. Och vem vågar kasta första stenen, vem kan avväga det hemlighetsfulla förhållandet mellan viljans förmåga och anlagens styrka? Oss tillkommer blott att i kärlek söka upprätta den fallna och att lämna domen åt Honom, som rannsakar hjärtan och njurar.

Det är ur känslan av den stora skuld, vari alla som äga ett hems och en samhällsställnings förmåner stå till sina fattiga medsystrar, som arbetet för dessas moraliska och sociala upprättelse uppstått. Sedan

Laura Petri: Kroppar och själar.
Albert Bonniers förlag.

TWILFIT

Nybrog. 11 — Tel. 75854 — Stockholm

Stockholms största specialaffär i
KORSETTER, CORSELETTER, UNDER-
KLÄDER, STRUMPOR OCH
HANDSKAR.

decennier tillbaka har i vårt land detta arbete bedrivits av Frälsningsarmén, Diakonissanstalten, Vita Bandet, Hemmet Fristad, och har i senare tider även upptagits av Sociala Rådet.

Vad kräver och innebär då ett dylikt räddningsarbete? Det kräver psykologisk skarpblick, oavlåtligt, kärleksfullt aktgivande på de unga, försök till undertryckande av deras dåliga böjelser och utvecklande av deras bättre anlag; det innebär glädjande erfarenheter men förvisso även otaliga misräkningar. Här gäller icke mindre att för skyddslingarna under fostringstiden bereda sådana förhållanden, att de finna sig i att stanna på räddningshemmet för att där utvecklas, lära sig lyda och underordna sig andra, än att söka stärka och fostra dem för det ytterst allvarsamma "därefter", som kommer när de skola lämna hemmet och gå ut att förtjäna sitt bröd på egen hand.

Många ha den föreställningen, att en sådan flicka, som ju är i den åldern, att hon borde vara arbetsför, skulle från gatan lätt kunna skaffa sig ett arbetstillfälle och börja ett ordnat liv. Intet misstag kan vara större. Först och främst kan hon ej — åtminstone icke för tillfället — kallas fullt arbetsför: hon är i många fall alkoholist, försvagad till hälsan eller sjuk, och hennes nervsystem är ej sällan svårt angripet. Hon har i flera fall aldrig lärt något. Hon har ingen lust att arbeta, allra minst någon uthållighet. Måhända har hon

aldrig haft ett hem eller vetat av några föräldrar. Om glädjen att vara en nyttig samhällsmedlem har hon kanske aldrig hört talas, än mindre känt någon som haft glädje i arbetet. Med allt detta och mycket mera har den att räkna, som för dessa unga skall tillrättalägga livet, skall ordna deras sysselsättning, så att den utan tyngd och tråkighet erbjuder fullt och jämnt arbete med tillräcklig omväxling för alla, och som för den enskilda skall söka finna något som särskilt passar, som roar och upplivar henne.

I sin märkliga bok *Kroppar och själar* behandlar dr Laura Petri arbetet för de vilsegångna sådant det här i några svaga konturer blivit angivet. I fängslade skildringar, grundade på de rika erfarenheter förf. under mångårig kärleksverksamhet bland dessa samhällets olycksbarn förvärvat, låter hon oss få en inblick i deras på växlingar rika, orosfyllda liv. Ursparade existenser och deras inlänkande på sunda vägar eller försvinnande i natten skymta. Rörande, ovanliga upplevelser och mera vardagliga öden växla i detta underbara bildgalleri. Och som bottensats stannar intrycket av det välsignade i den uppoffrande vård och kärlek som ägnas de olyckliga. Om misräkningar, som givetvis medfölja ett sådant arbete, talas ej mycket men så mycket mer om de glädjande erfarenheterna. "Var strålar solen klarare än på räddningshemmet?" heter det i företalet. "Finns det en gladare plats? Det varder glädje i himmelen över varje syndare,

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till Lunda Tvättinrättning
 Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen.
 — — — — — Telefon Drottningholm 20 och 190 — — — — —

som omvänder sig, och försmaken av denna himmelska glädje smakar man på räddningshemmet. Tusende tack-samma kvinnohjärtans välsignelse vilar däröver.”

Dr Petri ger i sin bok ett indirekt svar på en på tal om räddningsverksamhet ofta återkommande och i övrigt naturlig och berättigad fråga: Bliva skyddslingarna verkligen upprättade? Av de gripande verklighets-skildringar hon framställer vill det synas som om ytterst få — och häruti inberäknas även de som efter en kortare vistelse på räddningshemmet gått därifrån — kunnat undgå att erhålla intryck, av vilka måhända flera längre fram oväntat kommit till sin rätt och till utveckling. De åter, som ha stannat kvar och hållit tiden ut, ha ofta nog blivit mycket förändrade och ha om sig givit goda löften, vilka deras liv utanför hemmet också visat sig hålla. Lätt är emellertid att inse, att vägen för dessa unga ofta nog blir en mödosam uppförsväg, innan de bli vad de själva och deras uppfostrarinnor hoppats och väntat.

Av stort intresse är det kapitel som bär överskriften *Modern prostitution*. Var och en med en, om än aldrig så ringa, erfarenhet i hithörande frågor måste obetingat erkänna sanningen i vad som här säges om den förändring prostitutionen till sin karaktär undergått efter reglementeringens upphörande 1918; om de prostituerade kvinnornas förekomst inom alla samhällsklasser; om den kvinnliga ungdomens tilltagande fåfänga och begärelser, som till ”de

prostituerades armé värvar ett betydande antal rekryter”; om efterfrågan och tillgång på detta hemska marknadsområde — och mycket annat, som vittnar om klar blick och förmåga att lugnt och säkert bedöma den nuvarande situationen på detta förfärliga ”arbetsfält”. Åberopande ett uttalande av professor Almkvist om omöjligheten att minska prostitutionen såvida man icke lyckas minska männens efterfrågan på kvinnliga prostituerade påpekar förf. att ett bättre och säkrare, mera praktiskt sätt att motarbeta prostitutionen än att rädda dem som redan fallit, är att förebygga deras fall.

”Gossar och flickor måste uppfostras till män och kvinnor med herravälde över sina kroppar”. — — —

”Våra gossar och flickor måste märkas med korsets tecken på sin panna och lära sig självförnekelse från begynnelsen, ty den man och den kvinna, som icke kan säga nej till djuret inom sig, är prisgiven åt vildjurets raseri.”

Men om orden, och man skulle vilja säga teserna, ibland utslungas med skärpa, med manlig, nästan drastisk kärvhet, finns där på samma gång en hjärtlighet och värme i tonfallet, som röjer att förf. talar om något som stått och står hennes hjärta nära. Sund och god, som hennes egen personlighet, är hennes framställning, och till och med genom den mörkaste skildring går en underström av välgörande humor. Och ”humorn är”, så har någon sagt, ”som den himmelska Kärleken: den sänker sig ned

D A M E R Atelier “Paris Wien Berlin“
Låt sy Edra

kläder hos

Regeringsgatan 88, Stockholm

till stoftet och vet att också där hämta gnistor av det eviga Ljuset."

Det är många sådana "gnistor" från den undre världen Laura Petri under sin långa verksamhet lyckats uppfånga.

Den ömhet förf. känt för de skildrade smittar med sig till läsaren. Man tycker sig se dem livslevande för sina ögon, alla dessa i mer eller mindre grad förolyckade, man känner sympati för dessa som, utslungade i storstadslivets virvel, likväl understundom, trots allt, förmått bevara några spillror av sin ursprungliga renhet i sinnet, sin barnatro, och som nu i räddningshemmets trygga hamn slutligen vunnit frid och glömska av alla de hemska erfarenheterna från den mörka, grymma världen därutaför.

Vad som slår en i dessa utomordentligt fängslande skildringar är det absolut äkta, det personliga och genomlevade, vilket allt också gör att bilderna etsa sig in i medvetandet och där kvarlämna ett förblivande intryck.

Stark och djupt gripande, som Laura Petris bok är, kan den icke lämna någon enda oberörd. Måtte den i allt vidare kretsar finna läsare och måtte de allvarliga sanningar den har att frambära få väcka eftertanken hos allt flera tänkande och ansvarskännande medlemmar av ett samhälle, där, på det dystra område den berör, så många problem ännu alltjämt vänta på sin lösning!

CLARA WAHLSTRÖM.

Hälsingborgskretsens diskussionsklubb.

Sedan åtskilliga år tillbaka har det stått klart för mig, att vårt viktigaste arbetsfält nu är att giva kvinnorna kommunal- och parlamentarisk kunskap. Kurser i mötesteknik ha ju hållits, vars största behållning givetvis varit ett väckt intresse. Besök ha gjorts vid olika samhällsinstitutioner, och resultatet härav har varit en längtan efter mer och verklig kunskap. Den väg vi nu ha att gå fram på är den intimare, inifrån uppbyggande; och som ett av de bästa medlen här-

för synes mig diskussionsklubben vara.

Vår förenings diskussionsklubb har varit i arbete knappt ett år, men då jag redan kan tydligt skönja, att vi givit oss in på rätt väg, vill jag här i några rader till Hertha berätta om vårt arbete. Kanske kan det ge uppslag till liknande företag inom andra kretsar.

Vår lilla klubb bildades på våren 1930. Alla åldrar och många olika arbetsfält äro representerade där.

Ni Vill Bo
CENTRALT OCH BEKVÄMT?

Bo då på

**Sthlms Kristliga Ynglingaförenings
HOTELL**

Bryggaregatan 10. -:- Tel. N. 304 70.
Nyrestaurerat. Hiss. Badrum.

E L E V E R

erhålla god undervisning i tillskärning, uppsättning och provning ävensom mönsterkonstruktion.

Ellen Lundberg

Birger Jarlsgatan 39, 4 tr. Tel. 15 50.

Man måste skriva in sig som medlem i klubben, men någon särskild avgift upptogs ej i början. Detta särskilda medlemskap anser jag vara nödvändigt, då det föder ansvars- och samhörighetskänsla. De av kretsens styrelse, som önskade deltaga i detta nya arbete, fingo också anteckna sig som medlemmar. Som ordförande kom kretsordföranden helt naturligt att fungera, varför också det ledande och organiserande arbetet kom att i början vila på denna och några andra styrelsemedlemmar. Vid höstterminens början föreslog dock undertecknad, att en särskild styrelse skulle väljas för klubben, då på det sättet allt fler skulle få deltaga i verkligt och praktiskt arbete. Detta godkändes, och det beslöts, att klubbstyrelsen skulle utgöras av fem personer, som skulle fungera under en termin. Därefter skulle ny styrelse väljas men ledamot av den gamla kvarstå även under följande styrelseperiod, för att kontinuiteten i arbetet skulle bevaras. Denna klubbstyrelse väljer sin ordförande och sekreterare, som fungera hela terminen. Men vid olika diskussionsaftnar utses särskild ordförande och sekreterare för diskussion eller nämndsammanträde. Klubbstyrelsen har till sin uppgift att planlägga och leda arbetet. Som konsult har undertecknad varit närvarande vid alla styrelsens och de flesta kommittéers sammanträden.

Klubben sammanträder en gång i månaden. Programmet för dessa aftnar har upptagit många olika ting. Vi

ha haft diskussioner i allmänna ämnen, såsom "Hur har biografen inverkat på det moderna livet?" eller "Kvinnan och förvärvsarbetet". Ibland ha stora utredande frågor återkommit under flera aftnar, t. ex. "Bör ett kvinnornas hus komma till stånd i Hälsingborg?". Detta ämne hänsköts för utredning till en kommitté, som inkom med betänkande, åtföljt av ritningar, kostnadsförslag m. m. Oftast ha vi kanske haft fingerade styrelse- och nämndsammanträden. Sålunda ha vi haft ett folkskolestyrelse-, ett fattigvårds- och ett estetiskt nämndsammanträde med digra föredragningslistor. Ofta ha även smärre föreningsangelägenheter dryftats. Vi ha ännu ej utarbetat några stadgar för klubben, men detta blir nog ett av vårens arbetsobjekt.

De fingerade sammanträdena äro mycket omyckta och ha sin stora betydelse, då de alltid föregås av en orienterande framställning av resp. styrelsens eller nämnds sammansättning och arbetssätt. Vi ha försökt undvika att skatta åt det stora fel, som så ofta vidlåder detta slag av övningar, nämligen att sakligheten träder undan för pajasupptaget; vilket dock på intet sätt förhindrat humoristiska inlägg att muntra upp stämningen. — Ibland känna vi, att vi vilja pröva våra krafter i diskussion om verkliga ämnen, och då drabba vi samman i öppen och ärlig strid. Sålunda diskuterade vi strax före jul: "Kvinnan och förvärvsarbetet". De områden inom detta ämne, som tilldrogo

K. E. Sundströms Snickeri- o. Renoveringsverkstad

utför *renovering av antika möbler*, förstör ej den älderdomliga prägel. *Kompletteringar och nya arbeten utföras på beställning. Laveringar och inläggningsarbeten. Ompolering, boning och lackering, antikbehandling. På begäran: skisser, ritningar och kostnadsförslag*
Moderata priser och omsorgsfullt arbete.

sig det största intresset, var givetvis: Gift kvinnas rätt till arbete utom hemmet samt: Lika lön för lika arbete, med huvudvikten lagd vid olika sätt att lösa familjetilläggsfrågan. Meningarna brötos mycket på alla dessa punkter.

Jag nämnde i början, att ingen särskild avgift upptogs inom klubben, men vid sista sammanträdet väcktes från medlemmar förslag om att uppta en avgift av 1 kr. per år och medlem, så kunde diskussionsklubben också bidra till föreningens mycket anlitade kassa. Detta förslag antogs med glädje och tacksamhet av klubben. Medlemmarna tyckte nämligen, att de lärde sig så mycket, så de borde betala litet för det!

Klubben har arbetat under stor glädje och trevnad och med en stark känsla av att vi alla äro där för att lära. Den som har mera erfarenhet och kunskap i olika frågor, delar med sig åt de andra, och alla ta gärna emot rättelser, då sådana behövas. Jag vågar säga, att vi gått med en särskild känsla av glädje och förväntan till dessa kvällar, ja jag vet de, som smitit både från kaffe- och middagshjudningar bara för att få vara med. Ty roligt ha vi och mycket lära vi oss. Det är för övrigt förvånande

att se, med vilket allvar och vilket intresse medlemmarna sätta sig in i de olika frågor, som stå på dagordningen, och med vilken fyndighet de göra sina förslag. Många gånger tycker man, att yttranden och förslag vore värda ett bättre öde än att lysa blott för en stund i vår klubb. Och min tro är ju, att de indirekt ha ett mycket större värde.

Detta var i några enkla ord berättelsen om hur vår diskussionsklubb kom till och hur dess första arbetsår förflutit. Vår mening är nu, att vi skola tränga allt djupare in i förhandlingsarbetets teknik samt på samma gång vidga vår kunskap om kommunala och sociala ting. Vi vilja också, att klubben så småningom skall utvidgas, men vi ha varit glada, att den startade relativt liten. Ty på så sätt ha alla känt sig förpliktade att aktivt deltaga och därmed utvunnit största behållning för sig själva.

Diskussionsklubben kräver mycket och gediget arbete, men den ger också mycken glädje. Det är fara värt, att den blir vårt hjärtebarn. Och såsom moder till detta barn kan jag endast sluta med att önska, att dess liv må bliva rikt och långt.

Hälsingborg i dec. 1930.

SIGNE WENNERBERG.

PERMANENTONDULERING och MISE EN PLIS utföres av Fru E. ÖHLSSON.

ABRAHAMSSON, Damfrisörfirma, Sthlm. **Salonger:** Vallingatan 8, Vasagatan 26. — **Skönhetsvård o. den vackra permanentonduleringen** allt mer i ropet, såväl Tångondulering som Mise en plis sätter stil på den moderna frisyren. — Som bästa medel för hårvård rekommenderas **Medicinsk Tjärsalva Lanopyrollin.** — Förordas av läkare. — Tillverkas enligt recept av **Apotekare H. Palm.**

Från 1700-talets frimureri.

Undras just om fasan för frimureriet ännu är lika stor bland enkelt folk som den var i min barndom, då man försökte sätta i mig, att frimurarna slaktade barn och serverade dem på sina fester! Bland nutida katoliker möter man nog alltjämt föreställningar, som påminna om denna, även om de inte äro fullt så rafflande. Jag glömmer aldrig ett samtal jag en gång hade med en fint bildad tysk, som med livliga gester och i mustiga uttryck sökte visa mig hur det gick till, när en frimurare av lägre grad skulle intagas i en högre: han tvingades nämligen att med förbundna ögon sticka kniven i någon ting rakat, mjukt och varmt, som mycket väl skulle kunnat vara en barnhals. Min sagesman var katolik, och jag fick senare tillräckligt med bevis på att katolikerna betrakta frimurarna som de förnämsta ledarna av allt vad upprorsrörelser heter, åtminstone sedan 1700-talet. Och kunde det bevisas, att det dessförinnan funnits frimureri, så skulle de nog alltför gärna tro, att detta också hade reformationen på sitt syndaregister. Katolicismen är ju bunden av gammal hävd och auktoritetstro, även när det gäller världsliga ting, den älskar i allmänhet monarki mer än republik och statsmakt mer än personlighetens självständighet. Och på senare tider har historien verkligen bekräftat vad man förut endast dunkelt anat, näm-

ligen att frimureriet haft en inte så ringa andel i förberedelserna till den rörelse, som mer än någon annan lyckats omkasta förhållandena i världen, nämligen franska revolutionen.

Vid den tiden, i slutet av 1700-talet, då den gängse moderiktningen sökte beröva människorna så gott som allt vad religiös tro hette och därför i stället ofta bara lyckades driva dem över i den vildaste vidskepelse, samlades också omkring frimureriet alla de hemlighetsfulla strävanden av olika slag, som även i våra dagar då och då låta höra av sig, såsom svedenborgianism, stjärntydningskonst, frenologi, guldmakeri och "magnetism", vartill även räknades spiritism och bordsdans etc. Detta bildade en enda sammanhängande kedja av vad man kallade "ockulta vetenskaper", alltifrån mysterierna i den gamla världens gudstjänster ända till nutidens teosofi. Det som gjorde frimureriet särskilt tilldragande för alla själar, som längtade efter synliga bevis för sin tro på förbindelse med en annan värld, var att det inom sin breda ram rymde alla tidens både kristna och icke kristna religioner. Redan på 1730-talet hade skotten Ramsay sökt sammanknyta det franska frimureriet med medeltidens andliga riddarordnar, särskilt Tempelherreorden, vars tragiska slut i början av 1300-talet på grund av anklagelse för kätteri och osedlighet

Till alla **Ostkake-vänner** bringas det glada budskapet, att en av vårt lands skickligaste ostkakstillverkare, Fru Maria Josefsson, efter en 40-årig praktik i landsorten nu upptagit tillverkning av sin berömda ostkaka i Stockholm.

Utmärkt delikat dessert.

— Ring Kungsholmen 1740.

Fru Josefssons Ostkaka, Jacob Westins Gata 2

hade omgivit den med ett hemlighetsfullt skimmer av romantik. Tempelherrarnes stormästare skulle nämligen i det ögonblick han besteg bålet till en annan riddare ha överlämnat ordens hemligheter, ur vilka bl. a. framgick att Adam haft kunskap om geometri och byggnadskonst — alltså egypternas och assyrernas hemliga prästvisdom. Noak skulle sedan ha räddat denna murarkonst undan syndaflo den och bildat en loge med sina söner, vilka fortplantat den "apostoliska tronföljden" av stormästare. Till dessa hörde också "murarmästaren" Hiram, omtalad i bibeln som Salomos tempelbyggare — han som enligt sägnen blev mördad och vars lik återfanns av hans lärjungar.

Det är just sagan om mordet på Hiram, som ger förklaringen på 1700-talets invigningsceremonier, vilka genom tryckta skrifter för länge sedan äro allmänt bekanta. Vid invigningen inbillade man nämligen recipienten, att han genom falluckor nedsläpptes i underjordiska valv, han får höra barnskrik och sabelklirr, och man söker få honom att tro, att man öppnar en pulsåder på honom. Det hela slutade med hämnden på Hiramsmördare, som den intagne själv skulle få utföra genom att med förbundna ögon halshugga en läderdocka. Som vi se ha katolikernas föreställningar om frimurarna en smula grund, om än det hela kunde se hemskare ut än det i verkligheten var. Detta hindrade för övrigt inte, att frimurarna på 1700-talet tyckas ha sökt anknyt-

ning även med katolikerna. Åtminstone kom det ut ett icke alldeles oövertygat rykte, att jesuiter kunde vara frimurare och att det var deras skickliga agitation, som skaffade frimureriet så många anhängare vid de små tyska furstehoven. Ryktet skulle kunna förklaras genom att jesuitordens upplösning 1773 faktiskt drev dess medlemmar att under skilda förklädnader — varför inte också i ulva kläder? — söka hålla sig kvar i de trakter, där de förut hade fotfäste. Konstigare saker har historien bevitnat.

Redan på 1700-talet kom frimureriet till Sverige, där den excentriske Eckleff, som sade sig ha medfört hemliga arkivakter från Florens, 1753 grundade den första Andreaslogen, som han sedan vidare utdanade i kristlig anda. Att det svenska frimureriet blev mera genomgripande ockultistiskt än övriga länders och därför håller mera på sina hemligheter än andra, torde nog inte ha så litet att göra med att dess tidigaste historia är så påfallande rik på äventyrare. Om man inte visste förut hur lättrogen 1700-talets hovsocietyet alltid brukade vara, skulle man häpna över mängden av ordensscharlataner, som i rask följd efterträdde varandra vid Gustav III:s hov och allesammans till en tid vunno tilltro och ställde till rabalder, tills de slutligen ofelbart avslöjades och råkade i onåd. Främst som begåvning stod utan tvivel *Plommenfelt*, införaren i vårt land av den s. k. "Strikta obser-

Damskrädderi och Klänningsömnad

Tegnérsgatan 1¹¹. Stockholm. Tel. 95 81
(Hållplats för spårvagnslinje 1 o. 6 samt busslinje 55.)
Emottager beställningsarbete å all sömnad, som hör till 1:sta klass damskrädderi och klänningsateljé. Välgjort arbete och humana priser. Vördsamt *Ruth Gustafson*.

G. J. Pahlmans Bokbinderi

Inneh.: C. D. CARLSSON
Specialité: *Handbundna band för offentliga och privata bibliotek! Humana priser!*
Sergelgatan 4 — Stockholm
Telefon 96 84. Etablerat 1842

vansen", en tysk gren av frimureriet, som hade sitt namn från den absoluta lydriad den fordrade av sina medlemmar. Denna loge hade sin speciella dragningskraft i tron på lärör, som endast Mästarna ägde och som lärjungarna måste söka förskaffa sig — alltså en stark likhet med den nutida teosofien — och dess mahatmer. Enligt Plommenfelt voro visserligen inte Adam och Noak, men dock patriarkerna invigda i den hemliga läran, som sedan ytterligare utvidgats genom Josefs beröring med egypternas visdom, varpå Moses förde mysteriet till Israel och Orfeus(!) till Grekland. Till frimurarna räknades till sist enligt denna röra av myter och biblisk historia inte bara Sokrates och Plato, utan även Johannes Döparen och Kristus, och genom förmedling av syriska kristna har den esoteriska visdomen sedan överförs till Tempelherrarne, av vilka några skulle ha undkommit till Skottland och där lyckats inplantera orden.

Vad Plommenfelt var för en person, därom får man ju ett starkt intryck redan genom ovanstående. Ett ännu mera levande intryck ger dock Schröderheims skildring av ett långfredagsmöte 1779, då Plommenfelt lovat att visa de högsta frimurarna "sin övernaturliga förmåga". Man hade ägnat skärtorsdagen helt åt "devotion och betraktelser över den täxt då förklaras" och fastat hela långfredagen. Vid midnatt uppträdde Plommenfelt "uti ett hiskeligt utseende med håret omkring öronen, en svart

väst och skjortärmarna uppvikta till axlarna. Framför sig bar han ett krucifix, införde oss i sin sal och placerade oss utomkring en på golvet med kol dragen cirkel. Själv ställde han sig vid bordet, och uti 3/4 timma gjorde han allt det kakalorium utav den allmännaste necromanci, som man känner av böcker, med kol, krita, blod, spegel, linier och heta stenar m. m. . . . Det hela resulterade i bultningar i väggarna, vilka sades vara annonser av närvarande andar." — Men det resulterade också i att konungen och hertigarna efteråt föllö i varandras armar och under strömande tårar beklagade vad de förbrutit mot varandra. "Kronor och väldigheter syntes glömda en moment", skriver Schröderheim. "Man överlämnade sig åt transport av den ömmaste vänskap: alla embrasserade varannan i flera omgångar och kungen sparade allraminst dess ömhetsbetygelser." De olika deltagarna ägnade sig snart även på egen hand åt dylika experimenter, och man har svårt att tro sina ögon, när man finner Gustav III i ett brev till den ävenledes invigde vännen Toll skildra sig själv en majnatt 1781 sysslande med "arbeten", som han måste företaga endast klädd i en skjorta och efter en grundlig förberedelse genom bön. Det hela misslyckades dock, därför att han hållit på över den föreskrivna tiden, kl. 1 på natten, och glömt att taga ut den krokkan, varmed han hade håret uppfäst — metaller voro

Homeopatiska Självläkaren

av Klara Fransén. Första svenska originalarbete byggt på egna erfarenheter. Förord av läkare. Fås å S. F:s V. H. byrå, Sibylleg. 36, Stockholm. Pris Kr. 6. Ny uppl. 9—10 tusendet.

Koppning

för värk och svullnad i benen, kylda händer och fötter, ischias.

Leg. spec. *Clary Dahlström*

Dalagatan 25, Stockholm.

Tel. 84104, Kl. 10—2.

nämligen synnerligen farliga för dylika experiment!

Ovillkorligen undrar man hur en personlighet, så voltairianskt spefull och spirituellt som själve Gustav III, kunde falla offer för så pass enkla konster som det här var fråga om. Men ett sådant möte mellan fritänkeri och övertro har gott om motsvarigheter i dåtidens Frankrike, och den av Martin Lamm lyckligt funna boktiteln "Upplysningens romantik" ger redan i sig själv en förklaring, som man inte kan komma ifrån: det gamla rättframma ordet om att övergiva Gud och leta sig fram till usla brunnar, som inte giva vatten, passar gott in här. Men Gustav III var romantiker och realpolitiker i en person, och han hade heller ingenting emot att också begagna frimureriet till förverkligande av sina drömmar om att spela en roll i Europa och stäcka Preussens och Österrikes inflytande i Tyskland, såsom Sverige en gång lyckats göra under trettioåriga kriget. Och för att på samma gång skaffa en avledare för sin alltid opålitlige broders ärelystnad framtvang han hertig Karls val till ordensmästare för den s. k. nionde frimurarprovinsen vid Elbe och Oder, dit även Sverige, Finland och delar av Ryssland hörde. Hertigens upphöjelse firades med stor fest på Børsen, mars 1780, där man uppträdde i granna klöverknektdräkter och där konungen under stora omfamningar klädde på brodern hans hermelinsmantel. Gustav III:s beräkningar tjä-

nade emellertid härvid till intet: han fick snart reda på att Plommenfelt inte hade något anseende utomlands och att ordensmästarens trollstav inte öppnade några portar till europeiskt inflytande. Och vad hertig Karl beträffar, så fördes han genom frimureriet alltmera blint i armarna på vännen Reuterholm, vars intriger mot Gustav III ännu knappast torde vara fullt upplärade.

Redan fyra år efter det rörande uppträdet på Börssalen följer den mera kusliga än rörande ceremoni på Stockholms slott, där Karl natten till den 7 juli 1784 av profeten Ulfvenklo smörjes till "konung över Sverige, Norge, Finland och allt land ända till Vita stenen vid Moskva" i namn av Jehova Jerissereje, de 72 Guds namn samt Jetragrammaton och det stora Gomadesch." Scenen är inte så oskyldig som all denna abrakadabra tycks ge vid handen, och hur pass den fastnat i hertigens fantasi, finner man av en dröm som Reuterholm två år senare upptecknat efter Karls diktamen och där han av Reuterholm får underrättelse om kungens död med de betecknande orden: "nu är det gjort."

Nekas kan inte, att det var sol i skimret över Gustafs dagar, som Tegnér säger, men ovillkorligen undrar man vad skalden skulle ha sagt, om han vetat hur mycket av vidskepelsens mystiska dunkel, som också tidvis omsveper hans dramatiska och äventyrliga väg.

LYDIA WAHLSTRÖM.

Vid be-
hov av **Kapp- & Dräkttyger** vänd
Eder till

David Södermans Klädeshandel
Drottninggatan 22 Stockholm

Dr. Med. J. MÖLLER,

Homöopatisk Praktik, Stockholm 4.

Mott. 10—1, 3—5, Sönd. 1—3. T. V. 4363.
Birkagatan 10, III (hiss). Stockholm.
Förfrågn. ifrån landsorten besvaras även.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1931.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution har för år 1931 anslagit följande stipendier till ansökan lediga:

Johanna Kempes fond: ett stipendium å 500:— kr. för medicinska studier till kvinnlig med. kand.

Fröken Hilda Nilssons fond: ett stipendium å 1,250:— kr. och ett stipendium å 625:— kr. för medicinska studier till kvinnlig med. kand.

Johanna Hedéns fond: 400:— kr. för barnmorskeutbildning.

Stockholms stads fond: 475:— kr. för kurs vid Statens folkskoleseminarium i Stockholm.

Stockholms läns fond: 400:— kr. för kurs vid Statens skolköksseminarium.

Norrbottens läns fond: 400:— kr. för kurs vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet.

Västerbottens läns fond: 335:— kr. för kurs för utbildning till tandtekniker; 335:— kr. för kurs vid Umeå folkskoleseminarium; 400:— kr. från fröken Ebba de Lavalis fond till förutvarande elev vid Umeå elementarskola för flickor.

Västernorrlands läns fond: 230:— kr. för kurs vid Fredrika-Bremer-Förbundets lanthushållningsseminarium vid Rimfors; 230:— kr. för kurs vid småskoleseminarium.

Jämtlands läns fond: 225:— kr. för musikstudier för organistexamen i Luleå.

Kopparbergs läns fond: 290:— kr. för kurs vid Fackskolan för hushålls ekonomi i Uppsala.

Värmlands läns fond: 225:— kr. för kurs vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet.

Örebro läns fond: 225:— kr. för kurs vid Socialpolitiska institutet.

Södermanlands läns fond: 300:— kr. för kurs vid av Staten godkänd sjuksköterskeskola; 300:— kr. för kurs vid

småskoleseminarium; 300:— kr. för akademiska studier.

Västmanlands läns fond: 325:— kr. för kurs vid Röda Korsets sjuksköterskeskola.

Östergötlands läns fond: 350:— kr. för kurs vid A.-B. Stockholms tillskärareakademi.

Skaraborgs läns fond: 750:— kr. för studier vid universitet eller högskola; 400:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Älvsborgs läns fond: 320:— kr. för kurs vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet.

Göteborgs och Bohusläns fond: två stipendier å 425:— kr. vardera för studier vid Göteborgs Högskola.

Gotlands läns fond: 300:— kr. för kurs vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet.

Kalmar läns fond: 290:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Kronobergs läns fond: (Länsfonden) 300:— kr. för kurs vid Sydsvenska gymnastikinstitutet; (Elfving-ska fonden) 230:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola; (Namy von Baumgartens fond) två stipendier å 220:— kr. vardera för kurs vid småskoleseminarium; 220:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Jönköpings läns fond: 250:— kr. för kurs vid Svenska Fattigvårds- och Barnavårdsförbundet.

Kristianstads läns fond: 300:— kr. för kurs vid Socialpolitiska institutet.

Blekinge läns fond: 327:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola.

Hallands läns fond: 225:— kr. för kurs vid Filip Holmqvists handelsinstitut i Göteborg.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs, grundad år 1902

Kursen för unga, bildade flickor börjar måndagen den 26 jan. kl. 12 midd.
Prospekt och närmare upplysningar på begäran. Klarabergsg. 42, Stockholm.
Tel. 202 35. ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND. Norr 93 02.

Malmöhus läns fond: 200:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola; 350:— kr. för kurs vid Fredrika-Bremer-Förbundets skola för kvinnlig yrkesutbildning; 400:— kr. för kurs vid Statens folkskoleseminarium i Stockholm.

Villkor för sökande är att vara samt under minst två år hava varit mantalsskriven inom det län, vars stipendium sökes.

Ansökningar ställas till Fredrika-Bremer-Förbundets stipendienämnd, Klarabergsgatan 48, Stockholm, före den 15 februari, åtföljda av bevitnade avskrifter av betyg styrkande kompetens, av läkare- och mantalsintyg samt övriga handlingar sökande vill åberopa.

Närmare upplysningar genom sekreteraren, adress som ovan, mottagningar måndagar och torsdagar kl. 2—4.

Elevstipendier till Apelrydskolan.

Från Widmarkska fonden har av överskottsmedel ett belopp intill 1,500 kr. av F.-B.-F:s förvaltningsutskott ställts till Apelrydsskolans förfogande för elevstipendier under skolans nästkommande ettårskurs, som tager sin början den 1 mars 1930.

Distanserade av Egypten!

Från och med nu har Egypten en kvinnlig professor. Efter avslutade sju års studier i England vid Londons universitet har Mile Zeinab Kamel vid sin återkomst till Egypten utnämnts till professor i naturvetenskap vid universitetet i Kairo.

F.-B.-F.-kretsarna.

Falköpingskretsen avslutade den 12 december höstterminen med traditionell Luciafest för gamla under mycket stor tillslutning. Gästerna hälsades välkomna av föreningens ordf. borgmästarinnan T. Koch, och så följde solosång och violinmusik, varefter två små Lucior uppenbarade sig och sjöngo en julvisa. Kaffe serverades vid festligt ljussmyckade bord, och där-efter vidtog en stunds sång- och musikunderhållning — solosång och trio, violin- och pianosolin samt musik på såg — under medverkan av fröken Margit af Ekenstam, fru Svea Petersson, komminister E. Cederbom, fröken Ruth Gustafsson och kand. A. Vrang. Pastor Cederbom höll ett anförande och några julsalmer sjöngos unisont. Slutligen framförde en 84-åring bland gästerna ett versifierat tack till festens värdinnor och medverkande.

Hälsingborgskretsen hade den 4 och 5 dec. anordnat en teaterafton i den egna lokalen, då två pjäser uppfördes: "Komprometterad", en renässanskomedi spelad i synnerligen vackra tidstrogn dräkter, samt därefter det gamla, kända lustspelet "Drilléns operett". Skådespelarna skötte sina roller överlägset, salongen var fullsatt, stämningen hög och kretsens hyresfond fick ett välbehövt tillskott.

Den 12 dec. firades Lucia på hävdvunnet sätt. Lokalerna voro vackert smyckade, kaffebord med ljus dukade. Över 100-talet medlemmar bänkade sig i glädje och trevnad. Så kom Lucia-bruden och hennes tärnor tågade genom salen och sjöngo S:ta Lucia. Därefter upplästes juldikter av några små skolflickor klädda som stjärngossar, och vackra julsånger utfördes av en utvald kör. Senare på kvällen lästes en liten berättelse på norska samt därefter några dikter minnande om julen och det nya år, som stundar. När allt var slut

Har Ni
**Huvud-
värk?**

Då bringa TOGAL-tab-
letterna hjälp på några
få minuter. Rek. av läka-
re. Finnes på apoteken å
Kr. 2:40 och 0:85.

Rudolph Björklund & C:o.,
Tapeter Malmörgsg. 8
Stockholm

skildes alla åt i stark förkänsla av julens närhet.

Kurserna i engelska och tyska ha nu avslutats. På begäran upptages den tyska på våren, om tillräckligt antal anmäler sig.

V ä x j ö k r e t s e n hade den 18 nov. anordnat offentligt föredrag av e. o. hovrättsnotarien Elisabeth Nilsson, som intressant och klarläggande redogjorde för "Giftermålsbalken och den nya arvslagen". Efteråt voro föredragshållaren och styrelseledamöterna inbjudna till supé hos v. ordf. fru Elsa Smedberg

Den 9 dec. var kretsmöte anordnat på Stadshussalongen. Sedan dr Rut Grubb hälsat de närvarande, höll arkitekt Paul Boberg ett med mycket intresse åhört föredrag om "Funktionalism, den nya byggnadsstilen", belyst av ljusbilder. Efter några pianonummer av musikdirektör Hanna Mattson utfördes av fru Blenda Sylvan och hr H. E. Frykman en humoristisk dialog, "En gammal tants råd till en nybakad med. kandidat", författad av fru Sylvan. Det trevliga samkvämet avslutades med tesupé.

Ystadskretsen firade den 13 dec. Luciafest å Hotell Continental med bortåt ett hundratal deltagare och med hälsningstal på vers, ett stämningsfullt Luciatåg, julklappsutdelning av en lång rad näpna små tomtar, en klämmig och innehållsrik bordsvisa, vacker sång och dekorativa julbord och sist ringdans kring granen.

Festkommittén fick en välförtjänt eloge och ett kraftigt hurra som tack för en lyckad afton.

Östersundskretsen sammanträdde den 11 dec. 1930 å Flickskolan. Till nya styrelsemedlemmar utsågos därvid 1:e postexpeditör fröken Maja Lindström, översköterskan fröken Gusti Lindman och fröken Hildur Matsson.

Fru Rut Hasselberg höll ett synnerligen intressant och givande föredrag om Sinclair Lewis, varpå följde amerikansk musik av fru Elsa Wikberg. Efter tesupén kåserade fru Elise Ström över en nyligen företagen Amerikaresa. Sammanträdet, som var Östersundskretsens första, präglades hela tiden av en särdeles god stämning.

Kobbs Téer

äro sedan 100 år tillbaka kända och erkända som de förnämsta och drickas därför av alla verkliga tévänner.

Begär därför

Kobbs Té

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET**. Redaktör: *Ellen Klemán*.

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt* eller i *bokhandel*. Pris för postuppl.: 1/1 år kr. 6: 50; 1/2 år kr. 3: 50; 1/4 år kr. 1: 90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och exp.: 48 Klarabergsgat., Stockholm*. Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3*. Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag*. Tel. Norr 48 50, 27 62.

Elektro-Terapi

Reumatism — Ischias

Nervvärk — Ryggskott

Astma o. Luftrörskatarr

bekämpas

på ett effektivt sätt

med

— det ledande märket bland högfrekvensapparater.

Representant för Göteborg med omnejd: *A. Woin*, Stampgatan 54 B. Tel. 51098.

Aktuella böcker

VALDETS TRIUMF.

Novellsamling av Gaby Gyberg. 158 sid., pris kr. 1: 50.

Dessa på verkligheten byggda noveller med motiv från världskrigets dagar och därefter, är framsprungen ur ett sällsynt rikt och starkt, blödande människohjärta — — —

GABY GYBERG:

Den stora dårskapen. Kr. 3: —, trevligt och gripande skildrat. "En stark och skön bok."

PER J. GYBERG:

Äro folken bedragna? Kr. 1: 50. En vederhäftig framställning, som borde läsas av alla.

ÄR KRIGSTJÄNSTVÄGRAN ETT BROTTF?

Av Per J. Gyberg Kr. 0: 50.

BOKFÖRLAGET NYA VÄGAR.

Kammakaregatan 38,
Stockholm.

Damfriseringen

Hantverkaregatan 80, 1 tr.

1: a kl. Modern Damklippning och Ondulering. Permanentondulering: Helt huvud 20 kr. Stora vackra vågor med maskin som tagit 1: a pris i Paris och Amerika. — Utföres av expert med Diplom från London.

Telefon Kh. 311 21.

Vaksamhets Byrå

Klarabergsgatan 48 II

Telefon 27 72, Norr 48 50.

Mottagningstid 1—3 e. m.

Innehåll.

Moderskapsunderstöd genom sjukkassorna?

Japansk kvinnohistoria.

De kvinnliga lärarnas löner.

Vanförestalterna och deras kuratorsverksamhet. Av *V. Raymond*.

Bland samhällets olycksbarn. Av *Clara Wahlström*.

Hälsingborgskretsens diskussionsklubb. Av *Signe Wennberg*.

Från 1700-talets frimureri. Av *Lydia Wahlström*.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1931.

F.-B.-F.-kretsarna.

Fredrika-Bremer-Förbundets

lanthushållningsseminarium
å Rimforsa i Östergötland.

Ny kurs börjar den 1 okt.
varje år.

Ansökan insändes före den
15 juni under adress:

LANTHUSHÅLLNINGSEMINARIET, RIMFORSA.